

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Volilni razglas vlade

Narodno in državno edinstvo nedotakljivi svetinji — Na listi g. Jevtića bodo kandidirali le odločni nasprotniki separatističnih in prevratnih teženj

V torek zvečer je bil preko vseh treh naših radijskih postaj (Beograd, Zagreb in Ljubljana) objavljen volilni razglas vlade, ki so ga vsi politiki pričakovali z največjo napetostjo. Iz obširnega proglašenja povzemamo glavne misli:

Jugoslovenski narod je pozvan, da 5. maja odločno izreče svojo besedo, ki se tiče bodočnosti Jugoslavije in napredka vsega naroda. Naš zedinjeni narod na vseh straneh naše domovine si mora biti svest svoje odgovornosti.

Narodno edinstvo in državna celina, zavarovani s sedanjim ustavnim redom, sta nedotakljivo načelo notranje državne ureditve.

To edinstvo in državna celina stojita iznad vsakega posameznika, iznad vsake politične stranke kot splošno narodno dobro, kot velika narodna pridobitev.

Velika in nevarna je zabloda onih, ki mislijo, da se naše državno življenje lahko vrne na začetno črto našega narodnega in državnega uedinjenja.

Ali je mogoče brez nevarnosti za naš narod organizirati naše javno življenje po načelih iz preteklih stoletij, na plemenski, pokrajinski in verski razdelitvi? Ne! Iskreno priznanje izrekamo bivšim političnim strankam za njihove koriščne napore, toda sodobno narodno življenje in bodočnost naroda zahtevata od nas širših gibanj in večjega poleta.

Nosilec državne kandidatne liste g. Bogoljub Jevtić in vsi kandidati na njegovi listi so odločni nasprotniki vseh separatističnih, federalističnih in prevratnih teženj.

Na tem bodo vztrajali do kraja, odločno in nedostopno.

Vlada, ki ji načeluje nosilec naše državne liste g. Jevtić, je sestavila svoj delovni program in odločno pristopa k njegovi izvedbi. Ta program obsega vprašanja, od katerih sta odvisna obstoj in bodočnost kmeta in obrtnika, industrijca in trgovca, delavca in uradnika. Prvi ukrepi v tem pogledu so že izdani. Oni obsegajo:

- znižanje zemljarine za 20 odstotkov, znižanje davkov, taks, železniških tarif;
- osredotočenje državnih in poldržavnih velikih denarnih ustanov v svrhu boljše razdelitve kreditov in pospešenja obtoka kapitala;
- znižanje obrestne mere pri državnih in zasebnih denarnih zavodih;
- odgoditev plačil in znižanje obrestne mere za kmečke dolgeve;
- eno milijardo dinarjev zagotovljenih kreditov za velika javna dela, gradbe cest in železnic.

Poleg teh ukrepov bo vlada začela v celoti izvajati ves svoj gospodarski program. Glavni smoter tega programa je oživenje gospodarstva in celotne delovnosti našega naroda. Naš sedanjí gospodarski način se mora boljše, razumneje, napredneje in pravičneje urediti.

Kmetijstvo je osnova našega narodnega bogastva. Od njega je odvisno življenje največjega dela našega prebivalstva in ono bo zaradi tega prva in glavna skrb naših naporov.

Stiska kmetijstva je vzrok splošne gospodarske stiske pri nas. Odvisnost in medsebojna povezanost kmetijstva, industrije, trgovine in obrti ustvarjajo neogibnost, da se čimprej dosežeta ravnotežje v cenah in živahnjša prodaja izdelkov vseh teh panog narodne delovnosti. Kmetu, delavcu in obrtniku se morata zagotoviti obstoj in napredek. Na njihovo povzdigo je vezan tudi napredek vseh ostalih gospodarskih panog, za katerih razvoj moramo prav tako skrbeti.

Zadružništvo je najboljša oblika kmečkega urejenega gospodarstva in življenja. Zagotoviti hočemo popoln razvoj kmečkega zadružništva, ki mora ostati politično, versko in plemensko brez vpliva.

Proglas pravi dalje med drugim, da osnove dobre uprave zahtevajo vzoren red v državi in samoupravni upravi in strokovno usposobljenost. Pravni red in zakonitost morata biti v popolnosti zagotovljena.

Sedem let bo še poteklo, da bo naš ljubljenski mladi kralj dosegel kraljevsko polnoletnost in prevzel kraljevsko oblast v svoje roke.

Ves ta čas morajo bolj kakor kdajkoli vsa prizadevanja in sile vsega naroda stremiti k enemu in edinemu smotru, k popolni notranji narodni in politični utrditvi naše države, k splošnemu blagostanju in napredku

vsega naroda in k izvršitvi velikih državnih in mednarodnih nalog kraljevine Jugoslavije.

Zaobljubo, ki jo dolgujemo velikemu kralju mučeniku, da bomo čuvali in očuvali Jugoslavijo, bomo mogli izvršiti samo, če bo ves jugoslovenski narod v svoji najgloblji zavesti prepričan, da je vsakdo kot posameznik in kot celota dolžan sebi in svojemu življenju in svoji svobodi varovati veliko delo, začeto od Nemanjićev in Tomislava in dovršeno po stoletnih žrtvah in borbah od največjega Karadžordjevića.

Potrebno je, da prekalimo srca vseh sinov te države v železno vojo in jekleno odločnost, v polnem prepričanju, da se Jugoslavija mora ohraniti v blagor, mir in svobodo našega naroda, pa tudi za splošni blagor in splošni mir.

Ne kloniti, ne odnehati in ne ustavljati se, to je danes najvišji zakon našega narodnega obstoja, naše svobode, državne neodvisnosti in našega edinstva. Tu mora vsa Jugoslavija z očmi, oprtimi v vrhove Oplenca, stati kakor en sam mož. Samo tako bomo mogli v neomajni slogi in z velikim narodnim poletom ohraniti to dragoceno pridobitev naroda in njegovega velikega voditelja kralja. Samo tako se nam bo posrečilo napraviti Jugoslavijo znotraj zdravo, urejeno in močno, zunaj pa spoštovano, tako da si jo bodo vsi želeli za prijatelja.

Vabimo vas, da 5. maja vsi ložno in odločno odidete na volišče in oddaste svoje glasove za državno listo z nosilcem g. Bogoljubom Jevtićem, predsednikom kraljevske vlade.

Predvolilno gibanje

Še zmerom je negotovo, ali bo poleg liste predsednika vlade Jevtića in liste Hodžerove narodne stranke postavljena še katera druga. Napoved bojevniške Ljotičeve liste ni preveč resna. Prav tako se dvomi, ali imajo socialisti somišljenike v tolikih srezih in banovinah, da bi mogli postaviti lastno državno listo. Bivši poslanec g. Vesenjaj javlja svojim prijateljem, da bo kandidiral na vladni listi in sklicuje tudi že sestanke po ptujskem srezu.

Organizacije JNS so povsod pridno na delu. Minister g. dr. Marušič je šel v nedeljo v Maribor, kjer se je vršil volilni sestanek v njegovi navzočnosti. V nedeljo so bila volilna posvetovanja sreskih organizacij JNS za ptujski srez v Ptuj, za logaški srez na Rakeku in za novo-meški srez v Novem mestu. Sestanek JNS za kranjski srez je bil v ponedeljek v Kranju. Izredne skupščine pa sklicujejo sreske organizacije za kočevski srez (10. marca ob pol 11. v restavraciji Unionu v Kočevju), za lendavski srez (4. marca v Črensovcih) in za dravegrajski srez

(3. marca v Dravogradu). Računati je treba, da bodo v dveh ali treh tednih postavljene kandidate v vseh srezih dravske banovine.

MINISTER MARUŠIČ NA SESTANKU V MARIBORU.

V nedeljo dopoldne je bila v Mariboru volilna konferenca, katere sta se udeležila tudi minister g. dr. Marušič in minister na razpoloženju, senator g. Ivan Pucelj. Konferenco je vodil podpredsednik senata g. dr. Miroslav Ploj. Minister gospod dr. Marušič je v svojem govoru med drugim ugotovil, da so danes odprta vrata na politično pozornico vsem, ki žele resno sodelovati pri delu za narod in državo. Nikakor pa ni mogoče sprejeti k sodelovanju pri državnih poslih ljudi, ki ne morejo ali ne marajo pozabiti starih časov, ko so bile koristi strank nad koristmi države. V JNS je bilo 90 odstotkov poštenih in dobrih ljudi, medtem ko se z ostalimi 10 odstotki ni moglo računati. Klerikalci še vedno tavajo okoli ter se ne morejo znajti v današnjem političnem položaju.

Za g. dr. Marušičem je govoril senator g. Pucelj, ki je ostro obsojal postopanje nekaterih članov vodstva JNS, ker se niso znali živeti v nove prilike. Ti ljudje so bili odstranjeni od državne uprave, ker so zavirali nacionalni napredek.

Nato je govorilo še nekaj govornikov in je bilo naposled sklenjeno, da bodo za vse sreze mariborskega okrožja sestavljeni volilni odbori, ki bodo opravili vse potrebne priprave in postavili tudi kandidate za svoje sreze.

SESTANEK JNS ZA LAŠKI SREZ.

Pretekli teden so se sestali na Zidanem mostu predstavniki krajevnih organizacij JNS iz laškega sreza in predstavniki še nekaterih drugih nacionalnih organizacij iz sreza. Prisoten je bil tudi predsednik Narodne strokovne zveze g. Juvan iz Ljubljane. Sestanku je predsedoval podpredsednik sreske organizacije JNS g. Rudolf Pleskovič. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da se osnuje za laški srez volilni odbor za kandidatno listo ministrskega predsednika Jevtića. Navzočni odposlanci so sestavili listo članov širšega sreskega odbora, v katerem so zastopane vse občine v srezu. Širši volilni odbor se bo sestel v teku prihodnjega tedna, da izvoli izvrševalni odbor in da bo sklepal o kandidaturi in o ostalih pripravah za volitve.

POSVETOVANJA SOMIŠLJENIKOV JNS V LITIJSKEM SREZU.

Posvetovanje JNS za litijski srez je bilo te dni. Vodil ga je predsednik sreske organizacije litijski župan g. Fran Lajovic. Navzočni so bili odposlanci vseh občinskih organizacij JNS iz sreza in vsi župani, izvoljeni na nacionalnih listah. Sestanek je soglasno pozdravil državno kandidatno listo g. Jevtića in izjavil, da jo bodo vsi člani stranke v srezu podpirali. O tem je bil brzojavno obveščen nosilec liste ministrski predsednik g. Jevtić. Nato je bil izvoljen začasni sreski volilni odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Gvidon Birolla, podpredsednik župan Fran Lajovic, tajnik Franc Turk in blagajnik Slavo Kušar; odborniki pa so: Prosenc, Čertanc, Strman, Fincinger in Kunstler. Za sodni okraj Višnjo goro je bil izvoljen še poseben pododbor, ki ga sestavljajo predsednik dr. Pehani in Turk, Jeraj, Kovačič, Potokar in Krašovec.

Poleg teh ožjih odborov so bili izvoljeni še zastopniki občin v širši odbor, ki bo štel nazadnje kakih 80 do 100 članov in ki se bo sestel v

teku prihodnjega tedna, da bo sklepal o kandidaturi za litijski srez. Kot kandidati se imenujejo zlasti g. Gvidon Birolla iz Zagorja, župan gosp. Lajovic in župan g. Strman poleg dosedanjega poslanca g. Mravljeta.

KANDIDATI ZA LOGAŠKI SREZ.

Sreska organizacija JNS za logaški srez je imela v nedeljo na Rakeku izredno skupščino, ki je bila skoro polnoštevilno obiskana. Prisotnih je bilo tudi osem na nacionalnih listah izvoljenih županov.

Predsednik sreske organizacije g. dr. Pušenjak je orisal politični položaj in razloge, ki govore za to, da se vse organizacije JNS izrečejo za podpiranje kandidatne liste ministrskega predsednika gosp. Jevtića. Na njegov predlog je bila odposlana pozdravna brzojavka g. Jevtiću s sporočilom, da hočejo nacionalni ljudje v logaškem srezu z vsemi silami podpirati njegovo listo. Soglasno so bile sprejete tudi še pozdravne brzojavke ministru dr. Kramerju, banu dr. Pucu in ministru dr. Marušiču.

Skupščina je nato začela razpravo o kandidaturah za logaški srez. V uvodu je g. predsednik prečital pismo bivšega narodnega poslanca gospoda dr. Rapeta, ki je sporočil, da se ne poteguje več za mandat v logaškem srezu. Pri tej priliki se je g. predsednik v toplih besedah spominjal zaslug, ki si jih je pridobil za srez g. dr. Rapč. Na predlog župana g. Pupisa iz Gorenjega Logatca je bil soglasno sprejet sklep, da se g. doktorju Rapetu izreče topla zahvala za vse njegovo delo, ki ga je kot poslanec opravil za logaški srez.

Kar se kandidatur samih tiče, je bilo najprej soglasno postavljeno načelo, da morejo z ozirom na posebne prilike obmejnega logaškega sreza kandidirati le domačini, ki stalno bivajo v srezu. Postavljene so bile nato naslednje tri kandidature: Franjo Tavčar, župan na Rakeku, z namestnikom Jožkom Rudolfom, županom na Blokah; Miroslav Pupis, župan v Gorenjem Logatcu, z namestnikom Antonom Medenom, županom v Begunjah; Stanko Lenarčič, trgovec v Novi vasi, z namestnikom Gregorjem Tršarjem, županom v Dolenjem Logatcu.

Končno je bilo sklenjeno, da se sreski odbor JNS razširi še na druge vplivne osebe iz sreza in začasno pretvori v sreski volilni odbor za kandidatno listo gosp. Jevtića. Odbor se je sestavil tako-le: predsednik dr. Stanko Pušenjak, podpredsednika Franjo Tavčar in Stanko Lenarčič, tajnik Slavko Šušteršič, blagajnik Jakob Mlakar,

odborniki Miroslav Pupis, dr. Ciril Krašovec in Ivan Remžgar; odbor se bo še razširil. Na enak način se bodo v volilne odbore za listo g. Jevtića pretvorili tudi odbori občinskih organizacij JNS.

KANDIDATA ZA METLIŠKI SREZ.

Dosedanji narodni poslanec g. Dako Makar je priglasil sreski organizaciji JNS v Metliki svojo ponovno kandidaturu, ki jo bo vezal na listo g. Jevtića. Sreski odbor JNS je soglasno in z zadoščenjem sprejel na znanje prijavo gosp. Makarja.

Kakor poročajo iz Metlike, bo poleg g. Makarja kandidiral v metliškem srezu tudi metliški župan g. Ivo Malešič, ki je s svojim namestnikom županom g. Petrom Pezdircem iz Gradaca nabral že več sto podpisov za listo g. Jevtića. V zvezi s tem tudi poročajo, da je doslej o vprašanju kandidatov razpravljala izvršni odbor sreskega odbora JNS, medtem ko se bo prihodnje dni sestala sreska skupščina, ki bo dokončno sklepala o tem, kdo naj se g. Jevtiću predlaga kot kandidat za metliški srez.

TRIJE KANDIDATI ZA NOVOMEŠKI SREZ.

Za nedeljo dopoldne je novomeški župan gospod dr. Režek kot predsednik sreske organizacije JNS sklical odborovo sejo, na katero je bilo povabljenih tudi več občinskih organizacij JNS in nacionalnih županov. Po otvoritvenem poročilu predsednika je bila na predlog župana gospoda Bulca iz Mirne odposlana ministrskemu predsedniku g. Jevtiću pozdravna brzojavka kot nosilecu državne nacionalne liste.

Pri razgovoru o kandidaturah za novomeški srez sta župana g. Krevs iz Brusnic in g. Povše iz Mirne peči zagovarjala zahtevo, da morajo biti kandidati domačini in gospodarji. Dokončnega sklepa o kandidaturah ni bilo, nač pa so bili kot kandidati postavljeni v ospredje dosedanji poslanec novomeškega sreza g. Anton Klinc, mirnski župan g. Franjo Bulc in novomeški župan g. dr. Josip Režek. Končno se bo o kandidaturah sklepalo najbrž na širšem sestanku JNS.

Pred zaključkom sestanka je bil izvoljen sreski volilni odbor, ki ga sestavljajo: dr. Režek kot predsednik, kot člani pa dr. Trošt, inž. Brovet, šolski upravitelj Prusnik, sreski tajnik JNS Strajnar, nadzornik v p. Matko, župan Matko, posestnik Ladislav Klinc in trgovec Andolšek. Naposled je bilo sklenjeno, da se na vsak način tudi odbori občinskih organizacij JNS v srezu začasno pretvorijo v občinske volilne odbore.

FARAONOV DEDIČ

Beseda mu je zastala. Pa se je le ojunail in dejal:

«Neli, tako rad te imam.»

Prižel jo je k sebi.

Sama nista vedela, koliko poti sta že prejezdila na hitrih velblodih. Sodnik je v svoji sreči kar pozabil rane na ramenih. Drugje k sreči ni bil ranjen, Neli pa je pozabila ves strah, ki jo je prej dušil.

Z zmagoslavim veseljem ga je pogledovala in se mu smehljala.

«Moj je... samo moj... nihče mi ga ne vzame...»

Srečna sta bila, čeprav sta jezdila sredi puščave in nista vedela, kam ju vede pot.

Solnce je že pripekalo, saj je bilo skoraj pol dne. Hitela sta proti jugozapadu, tja, kjer je izračunal Sodnik, da se morajo nahajati prijatelji.

Kam ju bo privedla pot?

Na to nista niti mislila.

Samo usodi sta se zaupala. Doslej ju je tepla in ju poganjala iz nevarnosti v nevarnost. Naposled, naposled se jima bo morala le nasmejniti sreča.

Vedela sta, da mora biti v tej smeri nekaj oaz. O eni izmed njih je tudi pripovedoval mimogrede egiptski trgovec, ki jima je prodal velbloda.

Precej južno leži. Morda bo vodila mimo nje pot tudi Sodnikove prijatelje. Morda se bodo tam dobili.

Kaj pa, če so šli vendar nekoliko hitreje, kakor je računal Sodnik. Če so morda že zapustili to oazo in se odpravili dalje, v neznano puščavo?

Sodnika je zaskrbelo.

Tudi v tem primeru ne bo tako hudo. Za njihovi sledovi pojde. Več kakor dva dneva potovanja ne morejo biti pred njim. To se pravi največ šestnajst ur ježe. Velbloda sta še spočita. Če je oaza še daleč, bo moral pač tam počakati nekaj ur, da se živali oddahneti. Potem pa jo bo z Neli hitro ubral za njimi.

Proti večeru sta prišla do nekoliko višjih gričev. Sodnik je skočil na tla in kmalu prišel na vrh najvišjega.

Daleč se je videlo. Kakor negibno, mrtvo morje je ležala pred njim daljna puščava. Nizki grebeni so bili kakor valovi, ki so sredi zaleta obstali in okameneli.

Vesel je kriknil.

Tam v daljavi, za šest, sedem ur ježe, je zapazil ob robu obzorja, ki so ga že zajemale rahle meglice, nekaj temnega.

Požvižgal je svoji Neli in ji pomignil, naj pride k njemu.

Kmalu je stala zraven njega in ga ljubeče zrla.

Položil ji je roko okoli pasu:

«Vidiš, Egiptčan me ni nalagal... Tamle!...»

«Ali je to najina oaza?»

Veselo je prikimal.

«Veš, kaj?» je nato dejal. «Zdaj bo kmalu noč...»

Nekaj je pomislil, potem pa se je še enkrat ozrl proti oazi, ki je že izginjala v mraku.

Radosten vzklik se mu je utrgal z ustnic.

«Ali vidiš?» je vprašal Neli.

Mlada Američanka je zaman strmela v daljavo.

«Ogenj! Ali ga ne vidiš?»

Sodnik je namreč opazil rahel svit taboriščnih ognjev.

«Torej so tam...»

«Da, naši prijatelji!»

«Če se ne motiš. Kaj, če niso kakšni strelec?...»

Tedaj se je tudi njegovega srea polastila tesnoba.

Morda ima Neli prav.

«Ne verjamem», je dejal, da bi potolažili njo in sebe. «Kljub temu pa je dobro, da vse premisliva,

PETOVAR SPET KANDIDAT V PTUJSKEM SREZU.

V nedeljo dopoldne je imela izredno skupščino sreska organizacija JNS za ptujski srez. Ob polnoštevilni udeležbi odposlancev občinskih organizacij JNS in nacionalnih županov je skupščino otvoril predsednik sreske organizacije gospod dr. Matej Senčar, medtem ko je dosedanji narodni poslanec gosp. Lovro Petovar poročal o političnem položaju in o svojem delu v narodni skupščini. Zborovalci so poročilo vzeli z odobravanjem na znanje ter g. Petovarju izrekli zahvalo in zaupnico.

Zbor se je soglasno izrekel za državno kandidatsko listo g. Jevtiča in na predlog g. dr. Fermevca poslal g. Jevtiču pozdravno brzojavko. Na predlog g. dr. Pečeta, zdravnika s Ptuijske gore,

je skupščina soglasno sklenila predlagati nosilcu državne liste, da postavi za kandidata v ptujskem srezu spet dosedanjega poslanca g. Lovra Petovarja.

Mimo drugih je napravil naš učeni rojak vseučiliški profesor dr. Albert Ogrizek na vzornem posestvu Maksimiru poizkuse o krmilni vrednosti raznih oljnih tropin, kjer je jasno dokazal, da je nauk o tako visoki vrednosti oljnih tropin za mlečnost kriv.

Kot dognanje poizkusov moramo ugotoviti, piše dobesedno dr. Ogrizek v izveščju zagrebške univerze za 1929. do 1933., da ni dala hranitev z oljnimi tropinami v primeru z drugimi krmili nobenih posebnih prednosti ne v pogledu množine in tudi ne kakovosti mleka. V odstotku masti v mleku ni bilo bistvenih razlik. Kar pa se tiče donosnosti, so poizkusi dokazali, da so proizvodni stroški za en liter mleka večji pri krmiljenju z oljnimi tropinami kakor z žitom (odnosno senom). Iz teh podatkov zaključuje profesor Ogrizek, da tako dolgo, dokler se ne izboljša razmerje med tržnimi cenami žita, mlinjskih proizvodov in odpadkov in oljnih tropin na drugi strani in se ne popravijo cene mleka, ne pojde praktičnemu gospodarju v račun, da bi hranil svoje krave z oljnimi tropinami.

Mi nimamo k tem besedam pristaviti ničesar razen opomina, naj bo kmetijski pouk stvaren in resen. J. K.

Tudi reklama ima svoje meje

Že večkrat smo morali čuti po strokovnih listih nejevoljno pritožbo, češ, kaj se meša «Domovina» v kmetijska strokovna vprašanja. Vsa takšna razmišljanja izzvene v samozavestno prepričanje: za to smo vendar mi tukaj. Dolžnost strokovnega lista je vsekakor, da pazno zasleduje pisanje nestrokovnih listov o kmetijskih zadevah. Te dolžnosti pa vsi strokovni listi žal zmerom ne vrše, zato bodo že oprostili, če primemo zdaj tega, zdaj onega krivega preroka za tšesa.

Že dobrega četrta leta je minilo, odkar smo čitali v «Domoljubovi» prilogi «Gospodarju in gospodinjji» (št. 45. iz leta 1934.), ki bi naj bila svetovalka našemu kmetu pri njegovem delu, članek pod naslovom «Nekatere oljne tropine in njih krmna vrednost». Zaman smo čakali, da bi se kdo poklicanih oglašil, zato hočemo mi namestu njih povedati, kje so meje resničnega pouka in kje se začne reklama.

V omenjenem članku našteva člankar vrline nekaterih oljnih tropin, na koncu pa postavi nauk:

«Koliko oljnih tropin naj krmimo mlečni živin na dan, je odvisno od količine mleka in od kakovosti in množine pokladanega sena in drugih krmil. Za tvorbo enega litra mleka je treba, da dobi mlečna žival 5 dkg prebavljive beljakovine in 25 dkg skrobne vrednosti. So krave, ki jim zadostujejo za liter mleka samo 4, drugim spet je treba 6 dkg prebavljive beljakovine.

5 dkg prebavljive beljakovine za proizvodnjo enega litra mleka je v 20 dkg lanenih tropin, v 31 dkg kokosovih tropin, v 17 dkg solnčnih tropin, v 17 dkg bučničnih tropin ali v 20 dkg repičnih tropin. Prej navedene oljne tropine oddaja Gospodarska zveza v Ljubljani v vrečah po 50 kg po tehle cenah za kilogram: lanene tropine 1.70 Din, kokosove 1.55 Din, bučnične 1.45 Din, repične 1.05 Din in solnčnične 0.85 Din.»

«Domoljub» navaja na koncu, da je to odgovor na neko vprašanje. Pri vsaki novosti moramo najprej pogledati, kakšen dobiček nam obeta. Če vzamemo povprečno ceno navedenih krmil z 1.36 Din za kilogram in povprečno količino tropin, potrebni za proizvodnjo enega litra mleka z 21 dkg, pridemo do krasnega zaključka, da stane kmeta tisto mleko, kj ga krava pribere po krmiljenju z oljnimi tropinami, le 27 par. Krmiti smemo do 2 kg tropin na dan in glavo, kar bi pomnožilo mleko za deset litrov. To mleko bi stalo le 2.70 Din, stržilo pa bi se zanje v najslabšem primeru 10 Din, kar vrže nad 7 Din čistega pri vsakem repu. Tako si bo izračunal naš živinorejec, naročil še isti dan to čudežno krmilo in se še posebej zahvalil «Domoljbu» za dragoceni naslov dobaviteljske čudežnih oljnih tropin.

Tako bi delal naš živinorejec, če bi slepo sledil lepim naukom po listih. Številni poizkusi pa so pokazali, da se živo življenje vrti drugače, kakor kažejo suhe številke po starih knjigah.

preden se odpraviva dalje: V kakšno past bi utegnila pasti.»

Neli ni nič odvrnila.

Tudi Sodnik je dolgo molčal. Potem pa je iznenada dejal:

«Dobre štiri ure je že odtod sem videl še en grič. Odjezdiva tja in pod njim bova počivala. Ko se zlani, počakava, da se dvigne karavana, ki tabori v oazi. Potem bova že nekako odkrila, ali so tam naši prijatelji ali sovražniki.»

Ta nasvet je bil res najpametnejši. Brez odlašanja sta spet sedla na velbloda in odjezdila.

Prijeten hlad je zavladal nad pokrajino. Jezdila sta hitro, ker sta hotela priti čimprej do svojega počivališča. Sodnik je začel spet čutiti bolečine, toda premagoval se je, kolikor je mogel. Kadar je velblod v pesku nerodno stopil, da se je sedlo zamajalo, je Sodnika zabolelo, kakor bi ga bil nekdo rnočem suhil.

Tedaj se je Neli spomnila denarja, ki sta ga nosila s seboj.

«Kaj bo pa z najinim milijonom?» je iznenada vprašala.

«Ali te zelo skrbi njegova usoda?» se je Sodnik nasmehnil. «Viš, jaz si zaradi njega ne belim glave, čeprav je nevarno nositi take zaklade s seboj. Premišljal sem pa že, kaj bi z njim storila. Mislim, da bo najbolje, če ga v oazi skrivaž zakopljemo. S seboj vsega denarja ne smeva imeti. Najina pot bo morda še dolga in na takšni poti je po-

gosto več vreden meh vode kakor vreča zlata... Sicer bova pa še videla, koga bova dobila v oazi.»

«Če so tvoji prijatelji...»

«Če so res prijatelji, kar upam, bomo potem nadaljevali potovanje v osrčje puščave. Ker nas bo tudi pri vrnitvi vedla pot mimo te oaze, bova denar pustila tam. O tem se bom še prej pomenil s svojim tovarišem doktorjem Hudalesom, če ti je prav, seveda...»

«Ali mu smeš zaupati?» je Neli skrbno vprašala.

Sodnik se je nasmehnil.

«Prav toliko kakor samemu sebi ali tebi. Vsi ljudje niso Brissaki. In njemu je za denar prav tako malo kakor meni. Njegovo vrednost ceni samo toliko, kolikor mu koristi pri znanstvenem delu. Sicer pa», je dodal nato, «bova o tem še lahko premišljala, ko bo prišel pravi čas.»

«Prav imaš», je Neli odvrnila in ga prišla za roko. «Kaj misliš,» ga je potem vprašala, «ali bova kmalu tam, kamor sva namenjena?»

«Sodim, da prav kmalu», je dejal. «Najpozneje čez pol ure morava priti do griča, če me niso oči varale.»

Res, kmalu nato sta zagledala v medli svetlobi zvezd črne obrise gričev, ki jih je Sodnik zvečer opazil. Ni poteklo pol ure, ko sta skočila z velblodov.

Dve, tri ure od njih so bili v puščavi neznani ljudje. Ali bodo prijatelji ali sovražniki?

Kdo ve?

Sestnajsto poglavje.

Pod griči sta naša Sodnik in Neli več, kakor sta pričakovala. Na južni strani, kamor so se največkrat zaganjali vetrovi, so se videli skale in sredi med njimi je Sodnik odkril pravo jamo, ki je segala precej daleč v živ kamen.

Oprezno jo je preiskal. Sumil je, da mora biti brlog kakšne zveri in zato je imel neprestano pripravljeno nabito puško. Res je odkril v kotu kup oglodanih kosti, toda zveri ni videl nikjer. Najbrž so se potikale v okolici in iskale plena. Morda so celo zaslutile ljudi v oazi in se odpravile tja v upanju, da bodo imele dober lov.

Ko je videl, da je zavetje zapuščeno, je poklical Neli v votlino. Nedaleč od vhoda sta našla primeren kotiček za ležišče, velbloda pa sta odvedla prav na konec jame, čeprav je bil tam slab zrak.

Pred votlino je opazil Sodnik kup skal, ki so se zvalile z vrha griča, ko jih je zob časa iztrgal iz strme pečine. Čeprav so ga vsi udje boleli, je vendar z Nelino pomočjo zadela vhod, da ju nobena zver ne bi mogla presenetiti.

Tako bosta torej lahko oba počivala, ne da bi bilo treba stražiti ali pa se bati nenadnega napada.

Suha trava je pokrivala tla pri vhodu. Kdo ve, odkod je prišel veter semenje, kdo ve, kako je mogla rasti v teh peščinah? Sodniku in Neli pa je prav dobro služila. Natrgala sta si je toliko, da sta si napravila mehko ležišče, ki sta ga pokrila z belimi burnusi.

1.) mleko; 2.) maslarstvo; 3.) sirarstvo. V. Poljedelstvo; 1.) žitarice; 2.) okopavine; 3.) pridelovanje rjivskih krmil; 4.) poljski škodljivci in bolezni. VI. Travnništvo. VII. Pašništvo. VIII. Planšarstvo. IX. Sadjarstvo; 1.) osnove sadjarstva; 2.) upraba sadja; 3.) zatiranje bolezni in škodljivcev. X. Vinogradništvo. XI. Kletarstvo. XII. Hmeljarstvo. XIII. Naravna umetna gnojila. XIV. Kmetijske organizacije: 1.) kmetijsko združništvo; 2.) ostale kmetijske organizacije. XV. Kmetijsko računstvo. XVI. Kmetijsko spisje. XVII. Kmetijsko knjigovodstvo. Društvo opozarja učiteljstvo, kmetovalce in ostale zanimance tudi na knjigo «Kmetijsko bežilo», I. del, ki jo je izdalo lani jeseni in jo ima tujništvo še nekaj v zalogi. Cena knjige je 10 Din. Knjigo priporočamo, saj jo je uredil naš znani strokovnjak g. Josip Strekelj.

DOPISI

LESCE. Na prošnjo izjavljamo, da Jože Kolman, stanujoč pri g. Ivānu Pernušu, čevljarškem mojstru na Zgoši pri Lescah, ni istoveten z obsojenim Jožetom Kolmanom, o katerem je «Domovina» pisala v št. 8. na strani 9. pol naslovom «Dve leti za dva vloma». Kljub temu, da je gori omenjeni Jože Kolman neoporečne preteklosti, priden in pošten fant, se širijo v takajšnji okolici govornice, da je on obsojen.

MOZIRJE. Gornjegrajski kmetijski sreski odbor je priredil nedavno v Sokolskem domu gospodarsko zborovanje. V uvodu se je banovinski svetnik, predsednik odbora g. Goričar spomnil kralja Ujedinitelja in nazdravil mlademu kralju. Po prečitaniju pozdravnih brzojavk ministru za kmetijstvo doktorju Jankoviću in banu dr. Pucu je predsednik orisal delovanje sreskega kmetijskega odbora ter prešel na potrebe kmetijstva, na ceste, regulacijo hodournikov in drugo. Sledilo je poročilo o elektrifikaciji Gornje Savinjske doline, ki ga je podal višji svetnik g. inž. Rueh. Po razpravi o tem vprašanju so prišli zanimanci do zaključka, da bi bila znkrat možna izpeljava daljnovoda velenjske elektrarne s Polzele do Mozirja. S tem bi bila podana potrebna pobuda za nadaljnjo elektrifikacijo reza. Stroške za izpeljavo bi nosila banovina in prizadeti kraji, odnosno odjemalci električne sile.

MALA NEDELJA. V jeseni leta 1928. se je ustanovila pri nas gasilska četa, v katere upravi so bili marljivi delavci, kajti prihodnje leto si je četa

Ponos

perice in gospodinje je lepo, belo perilo, ki ga dá le

Riviera - terpentinovno milo

Zahtevajte povsod!

že nabavila gasilno orodje. Gasilci so doslej nastopili za reševanje pramoženja že pri sedemdesetih požarih ter tako rešili ogromno narodnega pramoženja. Ker niso dobili nikjer primerne strehe za orodje, so bili prisiljeni misliti na lasten dom. Vsi

smo mislili, da v tej domarni stiski tega ne bodo mogli doseči. Vsa čast pa požrtvovalni in vztrajni upravi čete in ostalim občanom, da je dom zgrajen, sicer majhen, a prav lep. Po poročilih občnega zbora z dne 27. januarja ima zdaj gasilska četa

Sven Elvestad:

PEST

Kriminalni roman.

(iz norveščine prevedel J. M.)

...Kakor je bil eden izmed stražnikov obvešččen, se je zadrževal v kleti neke hiše v Ulici Christiana Kroghsa možak, ki je bil soudeležen pri zadnjih roparskih napadih. Stražnik je poklical na pomoč še dva tovariša in vsi trije so preiskali omenjeno hišo. Posrečilo se jim je, najti klet, v kateri se je skrival potepin. Ko so vdrli vanjo, je skočil potepin s krikom pokoncu in v luči žepne svetilke so videli, da je potegnil iz žepa nož. Stražniki so mu nož iztrgali iz roke in začela se je huda borba, ki se je končala s tem, da so možaka zvezali...

Do sem je stražnik napisal svoje poročilo.

Krag ga je vprašal, ali pozna osebo, ki je potepina izdala.

«Ne,» je odgovoril stražnik, «ne poznam ga. Bil je majhen možki srednje starosti.»

«Ali je bil lepo oblečen?»

«Ne, njegova obleka je bila že precej po-nošana.»

Krag je stopil k aretirancu in mu dejal:

«Ubožec. Torej so te izdali.»

«Aretiranec je začudeno pogledal in zamrmral.

«Da, izdali so me. Toda maščeval se bom.»

«Prav imaš,» je nadaljeval Krag. «Tudi med ljudmi tvojega kova mora tovarštvo nekaj veljati.»

Aretiranec se je nasmehnil.

«Ti si čuden človek,» je rekel. «Že mnogo sem slišal o tebi.»

Krag se mu je prilizoval dalje:

«Všeč si mi in zato ti bom povedal, kako se boš najlaže maščeval.»

«To že sam vem. Ti bi rad vedel za njegovo ime, kajne?»

«Ne gre za to. Če mi poveš, kje je zdaj veliki tuji mož s palico iz slonove kosti, pa boš maščeval.»

«Ha ha ha!» se je smejal aretiranec. «Ti si torej že na pravi sledi. Ne rečejo zaman, da si vražji človek.»

«Razvežite ga!» je odredil detektiv.

Stražniki so pristopili in oprostili zvezanca vezi.

Možak je skočil s klopi.

Povedli so ga v zasliševalno sobo.

«Kako se piše tvoj tovariš, ki te je izdal?» ga je vprašal Krag.

«Dobro ga poznaš,» je odgovoril potepin in se zvito zasmehal. «Vsaj on te pozna.»

«Torej ne maraš povedati njegovega imena.»

«Prodal bi rad to skrivnost.»

«A kaj zahtevaš?»

«Svobodo.»

«To je odvisno od tega, ali si bil ali nisi bil udeležen pri roparskih napadih v Ulici Christiana Kroghsa.»

«Dà, bil sem.»

«Ali si ti udarjal s krepelom?»

«Ne, to je opravljal moj tovariš. Jaz sem samo stražil, da nas ni nihče presenetil.»

«Obljubljam ti milejšo kazen, če mi poveš njegovo ime.»

«Kako naj vem, če bo držal besedo?»

«Detektiv ga je ostro pogledal.

«Ali me poznaš?» je vprašal.

«Dà, Kdo izmed nas te ne pozna!»

«Potem tudi veš, da pri meni velja, kar obljubim.»

Potepuh se je smejal.

«Čuden človek si ti,» je rekel. «Povedal ti bom ime. Bil je Puščica.»

Puščica, tako imenovan med nepridipravi, je bil eden izmed najnevarnejših zločincev v Christianiji. Policija ga je že dolgo iskala.

Krag je pozvonil in zaprosil, naj pošljejo stražnika, ki mu je aretiranec izdan.

Ko je stražnik prišel, je moral Kragu zelo natančno opisati onega neznanca. Zdaj je Krag zanesljivo vedel, da gre za zloglasnega Puščico.

Stražnik je šel in Krag je bil spet sam z aretirancem.

«Dobro,» je rekel. «Verjamem ti. Zakaj so te izdali?»

«Znebiti sta se me hotela.»

«Torej sta dva?»

vsega premoženja nad 39.000 Din, dolguje pa še samo okoli 4500 Din. V tem je dokaz, kaj premoreta požrtvovalnost in vztrajnost. V doglednem času bo še potrebno omisliti si za malonedeljsko občino avtomobilsko brizgalno, katere avto bi naj obenem služil kot reševalni avto. — Sokolska četa je imela nedavno redni občni zbor. Izvolila se je tale nova uprava: starosta Čeh Ivan, podstarosta Božič Vlado, načelnik Kapun Vinko, podnačelnik Košar Tone, načelnica Majhnova Stefica, podnačelnica Lipševa Tonika, prosvetar Golob Edo, blagajnik Sivec Andrej, gospodar Bohanec Franc, tajnica Kosova Ruža, predsednik dramskega odseka Čeh Ivan, predsednik godbenega odseka Prelog Janko, ostale poste pa so prevzeli razni bratje in sestre. Uprava nam je porok, da bo društvo marljivo in složno delovalo. — Sokolska četa uprizori v nedeljo 3. marca ob pol štirih v Sokolskem domu Golarjevo igrjo «Dve nevesti». Po predstavi bo ples gasilske čete. Igrala bo domača sokolska godba. Kdor se želi v predpustu še pošteno nasmejati in preživeti nekaj ur zabave, naj pride. Na svidenje!

PEŠKA DOLINA. Naša gasilska četa prav dobro napreduje. Člani pridno nalirajo prispevke za brizgalno. Upamo, da bomo imeli kljub pomankanju denarja kmalu prepotrebno orodje. — V četrtek 14. februarja je preminil g. Janez Vctoraz, posestnik in kamnosek. Pokojnik je bil dober gospodar, narodnjak in podpornik raznih društev. Dolga vrsta v žalnem sprovodu je pričala o njegovi priljubljenosti. Pevsko društvo mu je pri odprtem grobu v slovo zapelo žalostiniko. Naj počiva v miru. Preostalih naše sožalje! — Stiška nas tare, zlasti ker smo oddaljeni od vsakega bolj prometnega kraja. Edini vir dohodkov našega kmeta je bil izvoz lesa, a les ima danes sramotno nizke cene. — Pretekli mesec smo imeli občinsko sejo, na kateri je predsednik občine g. Tome predložil načrt vaškega vodnjaka sredi vasi. Higijenski zavod nam je obljubil precejšnjo podporo, nekaj bo dala občina, ostalo pa bomo dodali sami vaščani. Tako upamo, da bomo prišli do dobre pitne vode, ki bo za zdravje tukajšnjih prebivalcev. — Predpust greh koncu. Oklicev je bilo še nekaj, ali poroke nobene. Temu vsemu je vzrok sedanja kriza.

Na deželi.

Spelica: «No, kako je bilo poleti na deželi?»
 Jerica: «Bilo je zelo zabavno. Kadar je t-ta Urša sedla na vrt, so vrabci zmerom odleteli in sedli na stražilo.»

«Dà! Puščica in oni, ki si ga prej imenoval.»
 «Mož s palico iz slonove kosti?»
 «Dà, lahko ga imenuješ tako. Ne vem, kako se piše.»
 «Ali se je tudi udeleževal napadov?»
 «Ne, samo midva, Puščica in jaz. In drugi tovariši, ki so izvabljali kmete v tisto ulico.»
 «Ali si kdaj videl tistega tujega moža?»
 «Dà, enkrat. V majhni kavarni, kjer smo se zbirali na dogovore. Prišel sem tja nekega večera...»
 «Kdaj je to bilo?» ga je prekinil Krag.
 «Pred kakimi osmimi dnevi.»
 «Ali se zanesljivo spominjaš, da ni bilo morda pred kakimi dvema tednoma?»
 «Ne, dober spomin imam.»
 «Pripoveduj dalje. Ti si torej prišel v kavarno...»
 «Dà, Puščica je sedel tam.»
 «Ali si vedel, da ga boš dobil tam?»
 «Ne, mislil sem, da se je zadrževal tistega večera v čisto drugem delu mesta. Bil je presenečen, ko me je zagledal.»
 «Je bil sam?»
 «Ne, sedel je skupaj s tistim možem s palico.»
 «Tako, tako. Si prisedel k njima?»
 «Ne, Puščica mi je dal znamenje, da sem se moral narediti, kakor bi ga ne poznal. Zato sem sedel k drugi mizi v bližini.»
 «Pa si slišal, kaj sta govorila?»
 «Ne, ker sta šepetala.»
 «Nisi razumel prav nobene besede?»

Brezvesten duhovnik je nahajskal ljudi

Pri spopadih z orožniki je bilo 12 ljudi mrtvih

Glede na nedavne izgrede v kméčki vasi Sibinju pri Slavonskem Brodu je notranji minister g. Velimir Popović dal novinarjem naslednjo izjavo:

«Iz obvestilja agencije Avale od 19. februarja ste se mogli prebricati, da je tega dne pri Sibinju blizu Slavonskega Broda izvršilo gotovo število kmetov poizkus kršitve miru in varnosti. Zavedel jih je k temu kriminalni vpliv nekega duhovnika. Poizkus se je končal s tem, da je bilo sedem kmetov ubitih, več kmetov in orožnikov pa ranjenih. Zato sem odredil še tistega večera, da takoj odpotujejo na kraj dogodkov pomočnik bana savske banovine, inspektor pri notranjem ministru Veljković in pomočnik komandanta celotnega orožništva general Trnokopović, da z inspektorjem, ki ga je določila banska uprava savske banovine, izvedejo preiskavo o dogodku in o vsem, kar je v zvezi z njim. Prav tako je bila odposlana na kraj dogodka sodna komisija, da tudi ona dožene vzroke dogodka.»

Dne 20. februarja zjutraj, še preden je komisija pričela poslovati, pa je skupina okrog 200 kmetov iz vasi Gornje Vrbe in Veprinja prišla v Slavonski Brod in zahtevala, da njihove tovariše, ki so bili zaprti zaradi omenjenih neredov, takoj izpuste iz zaporov.

Oblastva so takoj nastopila s pozivom, naj se razidejo, ker se ljudje, ki so v zaporih in so krivi, ne morejo izpustiti brez sodne odločbe. Poleg tega jim je bilo rečeno, naj se varujejo vsakega nasilja, ker morajo varnostni organi preprečiti vsak poizkus neredov. Namestu da bi se mirno razšli, pa so pričeli z revolverji streljati na organe oblasti. Nato je orožništvo po svojih predpisih uporabilo orožje: in je bilo spet pet mrtvih in trije ranjeni.

Hud dogodek, hud tako spričo zahtev izgrednikov, ki so zajeli celo inspektorja pri notranjem ministru Veljkovića, ki je prišel mednje, da jih pomiri, kakor tudi po številu žrtev, se mora naglo in natančno pojasniti. To zahtevata osnovni načeli dobre uprave in pravno urejene države, namreč mir in varnost države in vsakega njenega državljanca.

Mir in varnost v državi se v prvi vrsti naslanja na zavest vseh državljanov glede njihovih državljskih dolžnosti in za nju mora skrbeti dobra in vestna uprava z odredbami, ki so ji na razpolago, ter ju mora vedno in povsod zjamčiti in očuvati.

Izvajanje teh odredb mora ustrezati obsegu in pomenu dejanj, ki so varnost in mir ogrožile. Na državljanih je, da v svojem lastnem interesu spoštujejo zakone, ki jamčijo za javno varnost in red, na oblastvih pa, da skrbijo za spoštovanje teh zakonov, če bi jih kdaj kdorkoli kršili.

Listi poročajo, da je hujskač župnik Mihajlo Praskić iz Potcarkavlja, ki je v glavnem zakrivil te žalostne dogodke, zloglasen človek, katerega nenravno življenje je v njegovem okolišju znano. Imel je priležnico in z njo tri otroke. Razen tega je bil že na dve leti obsojen zaradi ponarejanja bankovcev, in sicer je ponarejal leta 1919. avstrijske bankovce po 1000 krón. Vse njegovo življenje je polno unazanosti in nevrede duhovnika.

Kmetje, ki so se dali od njega zapeljati, zdaj svoja nepremišljena dejanja po vrsti obžalujejo, zlasti ko so izvedeli, kaj vse počeuja ta mož, ki bi moral biti za zgled svojim župljanom.

DOMAČE NOVOSTI

* Okrožnica ljubljanskega škofa proti vmešavanju duhovščine v volilno borbo. Beograjska «Politika» poroča iz Ljubljane: Tudi ljubljanski škof g. dr. Rožman je proti udeležbi duhovnikov pri bližajočih se skupščinskih volitvah. Poslal je vsem duhovnikom svoje škofije okrožnico, v kateri gre celo dalje kakor škof g. dr. Bauer. V svoji okrožnici namreč priporoča vsem duhovnikom, naj se prav nič ne izpostavljajo v politični borbi o priliki majskih volitev. Iz tega je razvidno, da škof dr. Rožman ne nasprotuje samo kandidiranju duhovnikov, temveč tudi vsakemu njihovemu poslužanju v volilno borbo.

«Ti si mu seveda sledil?» je vprašal Asbjörn Krag z zanimanjem.

«Da. Sledil sem mu po več ulicah in v neko hišo. Toda pred vrati te hiše sem dobil udarec čez oko, da sem padel. Ko sem se spet ozavestil, ni bilo moza nikjer več. Zanesljivo me je on udaril.»

«Potem pa ga nisi videl več?»
 «Ne: Rekel pa sem Puščici večkrat, da bi rad vedel, kdo je ta možak. In vsakokrat se je Puščica silno razjezil. Nocoj me je prosil, naj ga počakam v tisti kleti v Ulici Christiana Krogha. To sem storil. Toda biti bi moral previdnejši. Puščica je šel seveda potem naravnost k stražniku in me izdal, lopov!»

Ko je Krag končal zasliševanje, je dal aretiranca odvesti.

«Jutri bom morda spet govoril s teboj, je rekel. «Morda te bom potreboval. Vsekakor bom zate storil vse, kar bom mogel.»

Tako je imel Krag prvo osnovo, na kateri bo nadaljeval poizvedbe. Vendar si je moral reči, da ga ta nepričakovana sreča še ni mnogo približala rešitvi uganke. Nasprotno, skrivnostna zgodba se mu je videla še bolj zamotana in še mračnejša kakor prej. Vsekakor je nekaj že dosegel. Zdaj vsaj ve, da je v to zadevo zanesljivo vpleten Brandt, čudni mož s palico iz slonove kosti.

A kakšna je njegova vloga pri teh zločinih? Kaj namerava doseči? Kaj pomeni beseda 'pest'? In potem tista bela palica. Očitno ima Brandt

«Dà, slišal sem eno besedo, ki sta jo pogosto ponovila. Nedvomno sta se razgovarjala o napadih.»

«Kakšna je bila tista beseda?»
 «Pest. Oba sta večkrat izgovorila besedo 'pest'.»

Kragovo zanimanje je naraščalo. Zdaj je torej že drugič naletel na to besedo. Še je bila skrivnostna, pod misno nogo v Brandtovi sobi v Oskarjevi ulici najdena posetnica v njegovem žepu! Kaj naj pomeni ta beseda? Gotovo je zanjo skrivnost — skrivnost, ki bo zanesljivo držala k rešitvi uganke.

«Ali sta oba še dolgo sedela v kavarni?» je vprašal Krag.

«Pol ure.»
 «Sta šla potem skupaj ven?»
 «Ne, tujec je sam zapustil kavarno.»
 «Si videl njegov obraz?»

«Skrival ga je v zavihanem ovratniku suknje. To se mi je zadelo takoj sumljivo. Ni mi bilo všeč, da je Puščica pripravljala nekaj, pri čemer bi jaz ne bil udeležen.»

«Kaj je potem storil Puščica?»
 «K meni je prišel in me ozmerjal za osla, češ da sem mu bil skoro vse pokvaril. Ti ne smeš poznati moža, ki je pravkar šel ven, je rekel. Če ne pozabiš takoj, da si ga videl, boš imel neprijetnosti. Nato sem šel. Ko sem prekoral nekaj ulic, sem zdajci zagledal pred seboj moža s palico. Še zmerom je imel ovratnik na suknji zavihan.»

Znižane železniške vozne cene. Dne 1. marca stopijo v veljavo znižane tarife za prevoz potnikov na naših državnih železnicah. S tem se uknejo tako nane konkurenčne cene v nekaterih relacijah. V naslednjem navajamo za nekaj postaj nove vozne cene od Ljubljane v III. razredu, istočasno pa dodajanje cene v oklepajih, da se bo videlo tudi znižanje: Domžale 4.50 (5), Gorenja vas-Reteče 5.50 (6), Grosuplje 7 (7), Jarše-Mengeš 5.50 (6), Kamnik 7.50 (8), Kranj 9 (9), Križe-Golnik 13.50 (13.50), Lavrica 3 (3), Medno 3.50 (3), Medvode 4 (4), Škofja Loka 6.50 (7), Škofljica 4 (4), Št. Vid-Višnarje 2.50 (2), Tržič 14.50 (15) itd. Iz tega je razvidno, da v primeri s konkurenčnimi voznimi cenami nova tarifa ne prinaša dosti izprememb. V nekaj relacijah je celo vozna cena povišana. Velike objave pa prinaša nova tarifa na daljših progah. Navajamo nekatere najvažnejše relacije (za navadne vlake) v III. razredu: Beograd 180 (236.50), Bistrica-Bohinjsko jezero 30 (42), Bled-jezero 24 (34), Brežice 33 (46.50), Celje 27 (38), Dovj-Mojstana 22.50 (34), Dubrovnik 285 (346.50), Jesenice 19.50 (29.50), Kočevje 24 (34), Kranjska gora 27 (38), Lesce-Bled 16.50 (25.50), Litija 10 (15), Maribor glavni kolodvor 48 (67.50), Novo mesto 24 (36), Rateče-Planica 28.50 (42), Rogaška Slatina 39 (55), Šušak (preko Novega mesta) 102, Vrhnika 6 (8.50), Zagreb glavni kolodvor 45 (63). Za brze vlake (iz Ljubljane) v III. razredu pa: Beograd 235 (286.50), Škopje 370 (454), Split 227.50 (278) preko Zagreba, Šušak preko Zagreba 168 (205.50), Zagreb 77.50 (8) Din. Režijske vozne cene znašajo: osnovna tarifa je do 30 km 1 Din za III. razred, 1.50 za II. in 2 Din za I. razred osebnih vlakov, za brze vlake pa velja: 5.50 Din za III., 8.25 za II. in 11 Din za I. razred. Mesečne karte za javne rameščence bodo stale do 10 km v osebnem vlakcu 30 Din za III. razred, v brzem vlakcu pa 55, do 15 km 45, odnosno 85, do 20 km 60, odnosno 110, do 25 km 75, do 30 km 105 Din in tako naprej. Cena dijaških mesečnih vozovnic se zniža za polovico. Tedenske vozovnice za delavce pa stanejo do 10 km 7.50, do 15 km 11.50, do 20 km 15 Din in tako naprej.

Sreska organizacija JNS za ljubljansko okoličje sklicuje za soboto 2. marca ob 10. dopoldne v Ljubljani v restavraciji «Zvezda» izredno sresko skupščino, na kateri se bo razpravljalo o bodočih skupščinskih volitvah. Poročala bosta minister z dr. Marušič in bivši poslanec g. Alt in Koman v smislu pravil so člani sreske skupščine vsi sreski odborniki, predsedniki, podpredsedniki, tajniki in odposlanci, izvoljeni na zadnjih občnih zborih

več takih palic. Desetega marca je bil izginil iz svojega stanovanja v Oscarjevi ulici. Tedaj je tam pozabil tisto palico, ki je zdaj v rokah policije. Nekaj dni pozneje pa ga je aretirani potepin videl v zloglasni beznici, in tu je spet imel tako palico v roki.

Asbjörn Krag je vzel palico in jo zelo natančno preiskaval. Ali oba križa kaj pomenita? Bila sta zanesljivo že pred davnim časom vrezana, in sicer z izredno ostrim orodjem in od izurjene roke.

Zdajci mu je padlo nekaj na um. Pozvonil je. «Poskrbite.» je rekel vstopivšemu uslužbencu, «da se bo Selma Strandova vnovič zaslila na policiji.»

Dal mu je njen naslov in pripomnil, da morajo najti pravo.

«Veste, to je tista mlada deklica, ki se je bila takrat ponoči tako prestrašila velikega moža z belo palico.»

Uslužbenec je razumel, kajti bil je tisti, ki je Strandovo po zasliševanju zasledoval, da bi se prepričal, ali je dala pravi naslov svojega stanovanja.

Asbjörn Krag je zapustil pisarno, ko je bil še natančno opisal Puščico. Ta opis je potem takoj potoval po vseh pisarnah policije. V teku petih minut je vsak prisotni stražnik poznal zunanost zločinca. Kmalu nato je prežalo štiri sto stražniških oči po vsem mestu na ljudi in iskalo med njimi možaka, ki bi ustrezal opisu.

Ženske!

Pranje s SAMORAD pralnim praškom Vam bo v veselje. bleščeče belo perilo Vaš ponos!

Zahtevajte odločno

Samorad

pralni prašek

občinskih in krajevnih organizacij. Obenem pa so vabljeni tudi vsi gospodje župani, izvoljeni na listah JNS. Sresko tajništvo poziva vse edince, da pravočasno obveste prizadete funkcionarje in poskrbe za polnoštevilno udeležbo.

Dr. med. univ. Metod Spindler

naznanja p. n. občinstvu, da bo otvoril dne 1. marca 1935. v Mariboru, Strosmajerjeva ulica št. 28 (banovinska hiša), II. nadstropje, **zdravniško prakso.**

Ordinacije ob delavnikih vsak dan od 12. do 16. (4. ure popoldne), ob nedeljah od 10. do 12. ure. 57

* Kmetijska poučna ekskurzija na Koroško.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino priredi maja (med 15. in 30.) poučno kmetijsko ekskurzijo na Koroško. Udeleženci, člani in prijatelji društva, se odpeljejo z udobnim avtobusom iz Ljubljane (dan in ura se objavita kesneje) izpred restavracije «Pri levu» (poleg velesajma). Ekskurzisti se odpeljejo z avtobusom skozi Kranj—Jesenice—Kranjsko goro—Podkoren—Zilsko dolino v Beljak. Po kosilu v Beljaku se odpeljejo na Osojsko jezero—Vrbo—Vrbsko jezero in prispejo na večer v Celovec, kjer tudi prenočijo. Drugi dan si ogledajo mesto, veliko mlekarno, obiščejo kmetijsko šolo in kmetijsko zbornico. Po kosilu se odpeljejo iz Celovca v Velikovec, kjer obiščejo kmetijsko šolo. Po obisku te šole bodo na laljevali potovanje proti večeru skozi Železno Kaplo—Belo—Jezerko—Kranj v Ljubljano. Prevozni stroški za osebo bodo znašali okoli 180 Din, za prenočišče in

prehrano v Avstriji pa okrog 15 šilingov, ki jih je najbolje takoj nabaviti. Za propustnice in drugo poskrbi društvo. Če se nameravate ekskurzije udeležiti, se takoj prijavite pisмено na naslov: Martelane Karel, Kranj. Rok za prijavo je samo še do 10. marca.

* Za pust je pripravil slikani tedenski časopis «Naš val» veselo presenečenje. Viktor Pirnat je prispeval veselo zgodbo o Prismukcih, Manica Komanova pa spomine na pustne običaje. Nadaljujejo se romani «Emilijo Berenini», radijska tehnika, tečaj za nemščino, modne skice in vesti. Lepe celostranske slike krasijo ta priljubljeni časopis za radio, gledališče, sport in modo, ki izhaja vsak petek v Ljubljani in prinaša na 12 straneh pregledno urejene programe vseh važnih oddajnih postaj in izvlečke oper, operet, zvočnih iger, koncertov in sportnih reportaž vsega tedna. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko tega pestrega in cenenege slovenskega tednika. Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val» v Ljubljani.

* Kmetijske filmske predstave s predavanji v celjskem srezu. Pod okriljem pristojnih podružnic Kmetijske družbe bodo v celjskem srezu meseca marca kmetijske filmske predstave s predavanji po naslednjem vrstnem redu: 13. marca (sreda) na G o m i l s k e m v gasilski dvorani: a) od 10. do 12. ure za kmetovalce občin Tabora, Vranskega, Sv. Pavla pri Preboldu in Polzele; b) od 15. do 17. ure za kmetovalce občine Braslovč (Gomilsko, Orla vas in Grajska vas); 14. marca (četrtak): a) v Z a l e u v Roblekovih dvorani od 15. do 17. ure za kmetovalce občin Zalca, Gotovelj, Griž,

Bilo je okrog poldneva, ko je stopal Krag po cesti. Zadovoljen je bil in je globoko vsrkaval zrak. V brezkončni procesiji so korakali mimo njega ljudje; mnoge izmed njih je poznal. Bili so trgovci, uradniki, politiki, delavci, nekaj dam in mnogo lahkoživih damic. Naletel je tudi na obraze, zapisane na policiji, na obraz sleparja, na prežeče oči žepnega tatu.

Počasi se je približal vzhodnemu delu mesta. V Ulici Christiana Krogha je kar mrgolelo umazanih pouličnih otročaje, ki so se igrali vse križem po ulici in ga psovali, ker je bil lepo oblečen. Krag je šel mimo njih, ne da bi se brigal zanje. Našel je hišo, v kateri so aretirali potepina. Preiskal je najprej kletne prostore in si zapisal nekatere reči. Potem se je oglašil v vseh nadstropjih in stavil nekaj nepomembnih vprašanj. Odkril ni ničesar sumljivega. Ko pa je prispel v četrto nadstropje, je naposled našel, kar je iskal. Na nekih vratih je bil prilepljen listek z besedilom: Opremljena soba se oddaja. Krag si je zapisal ime in zapustil hišo.

Nikjer ni tajil, da je policist. Pomislil je: Čez eno uro bo prišel siromašen delavec in vzel opremljeno sobo v najem. In sicer mora biti v takega delavca preoblečen eden najbistroumnejših policijskih nameščencev. Tak, ki bo imel odprte oči.

Tako se je šele začelo pravo delo zasledovanja, in Krag je zanesljivo vedel, da bo rešil uganko.

Vrnil se je na policijo. Na stopnicah je sre-

čal uslužbenca. Krag je obstal, ker je opazil, da je bil uslužbenec zelo razburjen.

«Kaj je?» je vprašal Krag. «Ali se je kaj zgodilo?»

«Predstojnik vam bo povedal», se je glasil odgovor. «Pravkar je vprašal za vas. Rad bi takoj govoril z vami. Dobil sem nalog, da vas poiščem.»

V obnašanju moža je bilo nekaj, kar je Kraga vznemirjalo. Hitel je v pisarno k šefu.

Ta je stal pri oknu in gledal ven. Bil je zelo bled.

«Kaj se je zgodilo?» je vprašal Krag.

«Nekaj zelo resnega», je odgovoril šef. «Dobro, da ste tu.»

«Ali je ona deklica že tukaj?»

«Vi mislite Selmo Strandovo, tvorniško delavko?»

«Da.»

«Mrtva je.»

«Mrtva?»

«Našli so jo mrtvo v njeni sobi.»

Krag je vrgel rokavice na mizo.

«Čutil sem, da se bliža grozna žaloigra», je rekel.

V.

«Umor ali samomor?» je potem vprašal detektiv.

«Še ne vem», je odvrnil predstojnik. «Nameščeneec, ki je bil pri njej, pravkar priltaja. Povprašajte ga.»

(Dalje prihodnjik.)

Sv. Petra, Velike Pirešice in delno Petrovč; b) v Celju v okoliški šoli ob 19. uri za kmetovalce občin Celja okolice, Teharji in delno Skofje vasi; 15. marca (petek): a) pri S. v. Juriju pri Celju v osnovni šoli od 8. do 10. ure zjutraj za kmetovalce občin Sv. Jurija okolice, Dramelj in delno Teharji; b) v Vojniku v dvoranah hranilnice od 15. do 19. za kmetovalce občin Vojnika okolice (Nova cerkev, Smartno, Frankolovo), Skofje vasi in Dobrne. Predvajal se bo nov kmetijski film. Med predvajanjem bodo predavali kmetijski strokovnjaki (sreski kmetijski referent, zastopnik Kmetijske družbe v Ljubljani in drugi). Vstopnine ne bo. Predstav in predavanj naj bi se udeležili zlasti kmetovalci in odrasla mladina.

* **Bivši minister dr. Nikić aretiran.** Z odlokom preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča v Osijeku, ki vodi preiskavo v tako zvaní našiški zadevi, pri kateri je bila država oškodovana za velike vsote, je bila 18. februarja otvorjena kazenska preiskava proti bivšemu ministru in narodnemu poslancu dr. Nikoli Nikiću. Obenem je bil zanj odrejen preiskovalni zapór.

* **Nesreča jugoslovenskega parnika pred Benetkami.** Dne 20. februarja popoldne ob 14. sta na voznici iz Trsta v Benetke trečja skupaj italijanski parnik «Rodis» in parnik «Vila», last mednarodne družbe «Oceanie» na Sušaku. Tresk je bil tako hud, da se je parnik «Vila» v desetih minutah potopil. Do nesreče je prišlo zaradi goste megle. Parnik «Rodis» je prevzel rešeno posadko «Vile» in odplul v Trst. Parnik «Vila» je bil največji parnik družbe «Oceanie» in je imel 5500 ton. Opravljal je redni tovorni promet med našimi lukani in Kanarskim otočjem. Na parniku je bilo 32 mož posadke. Poveljeval jim je kapitan Josip Kalafatović. Parnik je vezil 3600 ton fosfata in 300 ton žita.

* **Nezgodna parnika «Zagreb».** Te dni je parnik «Zagreb», last Jadranske plovitbe, nasedel na sipino v bližini otoka Paga. Ladja ni močno poškodovana. Na pomoč so odplule proti Pagu ladje «Liba», «Sloboda», «Topola» in «Jugoslavija».

* **Skupna smrt dveh zaljublencev.** V torek se je po Zalcu in ostali Savinjski dolini bliskovito raznesla vest, da so našli pri grškem mostu ustreljena v senca 20letnega Slavka Pikla, sina hotelarja, posestnika in banovinskega svetnika g. Franja Pikla iz Zorca, in 20letno Slavico Cepuševico iz Laškega, natakario v gostilni župana g. Lorberja v Zalcu. Oba so našli rudarji, ki so se vračali z dela v zalukovškem rudniku. Cepuševa, izredno zalo dekle, je bila že mrtva. Pika, ki je še kazal znake življenja, so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je umrl. Vzrok obupnega dejanja je nesrečna ljubezen. Pokojni Slavko je bil prijazen mladenci in je bil določen, da bi nekoč prevzel lepo domačijo. Zalostni dogodek je izzval med prebivalstvom veliko potrlost in vse sočuvstvuje s hudo prizadetimi svojci.

* **Požar pri Makolah.** V četrtek zvečer je nastal požar v Mostecu pri Makolah pri posestniku Vinku Pilberšku. Goreti je začelo najprej v drvarnici. Plamen je šnil dalje na pod, užgal s slamo krit hlev in stanovanjsko hišo. V trenutku je bilo vse v velikanskem plamenu in kmalu je zgorelo vse razen živine. Ogenj se je zelo hitro razširil, čeprav so sosede, ki so opazili nesrečo, takoj prihiteli na pomoč. Vnela se je tudi sosedova drvarnica.

* **Smrt mladega fanta pod vlakom.** 20letni Viljem Frost iz Kozjega, vajence v trgovini g. Engelsbergerja v Krškem, se je predzadnje nedeljo s kolesom napotil čez savski most v Videm in odtod v skladišče svojega gospodarja, ki je tik videmske železniške postaje. Tam je postavil kolo ob zid in se vrgel pod drveči vlak, ki je ob tem času privozil iz Zagreba. Kaj je nesrečnega mladeniča, ki je bil pošten fant, pognalo v smrt, ni jasno.

* **Skala na železniškem tiru med Zagorjem in Savo.** Že nekajkrat se je pripetilo, da je med postajama Zagorjem in Savo odtrgano skalovje poškodovalo železniški tir. Železniški čuvaji vršijo vestno svojo službo ter odstranjujejo s tira kamenje, ki se lomi od strmega kamenitega pobočja. V eni zadnjih noči se je zvalila na tir tako močna skala, da je

trščnico popolnoma zvila. Vožnja po enem tiru je bila zaradi tega onemogočena. Pozvani progovni mojster je odšel z delavci takoj na prog in so vlak kmalu spet v redu vozili po obeh tirih.

* **Smrt pod vozom sena.** V Grušovju pri Sv. Marjeti ob Pesnici se je zgodila hula nesreča. Pri veleposesniku Maksu Damišu v Grušovi je služil hlapec Zavec, ki se je te dni napotil z vozom v senik po krmo in se pod noč s polnim vozom vračal proti domu. Nadalje od Damiševe domačije pa je voz v blatu obtičal. Ko je priganjal Zavec konja, sta živali naglo potegnili in pri tem se je voz prevrnil na hlapec. Silna teža ga je usmrtila. Zdrobito mu je lobanjo in prsni koš.

* **Smrt zaradi alkohola.** V Trbojah je Franc Ješe pol litra ruma zmešal s četrto litra štirita ter vse skupaj spil v duško. Ker je bil že prej pijan, ga je ta zmes tako omotila, da so ga morali odpeljati domov. Doma se je onezavestil in umrl.

* **Skala je porušila hišo.** V vasi Zagrađu pri Radečah se je v četrtek zgodila velika nesreča, ki je strašno zadela ubožno družino. Skala, ki se je utrgala z bližnjega hriba, je namreč porušila hišico majhnega posestnika Globevnika; obenem pa je bila pri tej nesreči hudo ranjena gospodinja. Petdesetletna Marija Globevnikova je baš takrat skuhala zajtrk, družina pa je posadla okrog mize in čakala, da se zajtrk nekoliko shladi. V tem pa je nenkrat v hribu nekaj zamlotko zabušalo in nad glavami družine se je začel podirati strop. Družina je naglo planila iz podiračaje se hiše, med begom pa je padel težek del stropa materi na glavo in jo hudo ranil. Sele na prostem se je mogla družina prepričati o vzroku tega rušenja in videti posledice: nad hišo je ležala ogromna skala, ki se je utrgala s hriba tik nad hišo. Gospodinja so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Huda kazen za hud zločin

V ponedeljek sta bila obošena v Mariboru
Lakner in Pančur.

Kakor smo že lani poročali, sta bila v oktobru pred mariborskim sodiščem na smrt obsojena Ivan Lakner in Stanko Pančur zaradi zločina, ki sta ga izvršila v mariborski jetišnici, kjer sta presedevala kazen. Lakner zaradi zverinskega umora mengeškega župnika Franca Kušarja, Pančur pa zaradi raznih ropov in tatvin.

Zločin, ki sta ga morala Lakner in Pančur plačati z življenjem, se je zgodil takole:

Dne 4. junija lani je kaznilniški desetnik Ivan Peterlin nadzoroval celice, v katerih presedevajo kazen morilci in roparji. Med temi so bili tudi Ivan Lakner, Stanko Pančur in Jože Lombar. Ničesar hučega slušec je šel počasnih korakov po hodniku II. nadstropja. Kar so se nenadno pojavili pred njim kaznjenci Ivan Lakner, Stanko Pančur in Jože Lombar. Ni se še prav zavedel, za kaj gre, ko je dobil s kamnom, zavritim v brisačo, tako močan udarec po glavi, da je obležal v krvi. Nezavestnega Peterina so sicer takoj opetirali, toda vsaka pomoč je bila zaman.

Bolestni krik smrtno ranjenega Peterina je slišal narednik France Butolen v pisarni. Nemudno je pohitel na kraj zločina, kjer je bil pričča nenavadnega prizora: na tleh je ležal smrtno ranjeni paznik, po hodniku pa so bežali kaznjenci. Medtem je prihitel še paznik Jurca, ki je tudi slišal ropot. Med kaznjenci in obema paznikoma se je razvila ljuta borba na življenje in smrt. Lakner se je branil s Peterinovo sablo, Pančur in Lombar pa s svojimi telesnimi močmi. Naposled se je paznikoma posrečilo, da sta Laknerja razorožila in obvladala tudi Pančurja in Lombarja.

Dne 15. oktobra lani je pa bila sodna obravnava proti vsem trem in sta bila Lakner in Pančur obsojena na smrt na vešalih. Lombar, ki je že odsedeval dosmrtno ječo, pa na trajno izgubo vseh priboljškov.

Smrtna obsodba je bila potrjena pretekli torek, a v nedeljo so oba zločinca o tem obvestili

in jima povedali, da se bo kazen izvršila naslednjega dne zjutraj. Lakner je usodno obvestilo sprejel vsaj na videz mirno, medtem ko je bil Pančur zbeگان. Pančur se je takrat proti obsodbi pritožil, medtem ko se Lakner ni. Orožniška eskorta je po obveščanju oba odvedla v celico, kjer so jima sneli okove in verige.

Po starem običaju sta si lahko oba zločinca izbrala po svoji volji jedi in pijače. Oba sta se tudi izpovedala. Lakner je vso noč prebedel in ravnatelju Hohnjecu pripovedoval mnogo zanimivosti. Zlasti je skesano opisal umor paznika Peterina in priznal, da je sam zasnoval ves načrt, a da je prvi udaril paznika Peterina Pančur. Lakner je bil do zadnjega precej miren, medtem ko je bil Pančur drzen in strupen.

V ponedeljek kmalu po 6. uri so se na dvoorišču, kjer sta krvnik Hart in njegov pomočnik postavila vislice, zbrali vsi, ki imajo v smislu zakona pravico prisotstvomati usmrtitvi, tako odvetniki, drugi pravniki, policijski uradniki, sodni zdravniki in drugi. V sredini sta bila kot zastopnik državnega tožilstva državni tožitelj g. dr. Hojnik in kot zastopnik velikega senata sodnik g. Kolšek.

Cenjenim naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice za naročnike, ki niso vsaj za prvo polovico leta še poravnali naročnine. Ker je pri vseh listih običaj, da se naročnina plačuje vnaprej, prosimo vse prizadete, naj porabijo položnice zanesljivo do srede meseca marca za poravnavo dospelih naročnin. Najbolje je, če opravi vsak naročnik svojo dolžnost čimprej, da ima potem mir pred nami in se mu ni treba bati, da bi mu uprava zaradi neplačane naročnine list sredi najlepšega štiva, ki ga z vsako številko prinaša, ustavila.

Zamudniki še iz preteklega leta so prejeli položnice že prej. Prosimo jih, da ne pozabijo nakazati na nje odpadajočih zneskov najkasneje do dne 10. marca, da si tako zagotovijo še nadaljnje prejemanje lista.

Naročniki, ki so poslali naročnino prav zadnje dni, a najdejo kljub temu položnico v listu, naj je ne smatrajo kot opomin, ker so se v tem primeru njihova vplačila z našimi položnicami na pošti križala.

UPRAVA «DOMOVINE».

Pet minut pred pol 7. je prišel krvnik Hart s pomočnikom. Hart je imel na glavi cilindar, na sebi frak in na rokah bele rokavice. Javil se je sodniku g. Kolšku, nato se je postavil med oba vešalna kola in čakal, da izvrši svojo dolžnost. Prvega so privedli Laknerja, ki je bil ves bleed in se je tresel. Sodnik ga je vprašal, kakšna je njegova poslednja želja. S tresočim se glasom je Lakner ves skesan dejal: «Prosim odpustanja vse, ki sem jim kdaj v življenju zlo storil. Priznavam pravičnost sodbe, ki sem jo zaslužil.» Nato je pokleknil pred kaznilniškim kuratom Zavadlalom, poljubil križ, ki mu ga je ponudil kurat, in nekaj glasno molil. Nato je sledila izvršitev smrtnih kazni. Laknerja so postavili pred desno vešalo na lesen bel podstavek. S klečajočim korakom je stopil na podstavek. Rabelj Hart ga je prevzel v svojo oblast. Podstavek se je odstranil. V tem zadnjem trenutku zavesti je Lakner s pretresljivim glasom zaklical: «Jezus Marija Jožef, zdaj me obešajo!» V naslednjem trenutku je bilo končano. Rabelj je vrgel preko Laknerjeve glave bel robec. Pristopil je sodni zdravnik dr. Zorjan, ki je po sedmih minutah ugotovil, da je srce prestalo biti. Hart je stopil pred sodnika in javil: «Pravici je zadoščeno.» Dva paznika pa sta pred visečo

skledo, nalij nanje dobre goveje juhe in daj na mizo.

Češki cmoki. Štiri žemlje zreži na drobne kocke in jih na sirovem maslu prepraži. V skledo pa stresi pol kile moke, osoli, dodaj dve jajci in prilivaj mešaje štiri decilitre mleka in testo dobro stepi. Preden daš cmoke kuhat, zamešaj v testo prepražene žemlje, dobro zmešaj in napravi bolj majhne cmoke, ki jih takoj zakuhaj v kropu. Ko vro 15 do 20 minut, so kuhane. Kuhane poberi v skledo in jih s prepraženimi drobtinami nabeli.

Dobra orehova torta. Mešaj, da narase, 21 dek sladkorja v prahu in šest rumenjakov, potem primešaj 21 dek zmletih orehov, tri deke moke, tri deke z rumom poškropljenih drobtin in nazadnje še sneg šestih beljakov. Tortni model dobro namaži in posuj z moko, stresi vanj testo, razravnaj in torto počasi peči eno uro. Drugi dan torto prerézi in jo napolni z nadevom. Nadev je tale: zmešaj v loncu tri deke moke, pet dek sladkorja in osminko litra mleka. To kremo mešaje kuhaj pet do deset minut. Ko je kuhana, jo mešaj tako dolgo, da se popolnoma shladi. Nato v drugi posodi vmešaj deset dek sirovega masla, da narase, primešaj kuhano kremo, pest zmletih orehov in kozarček ruma. Vse skupaj dobro zmešaj, da postane penasto. S to kremo nadevaj torto, jo pomaži tudi po vrhu in jo okraši z orehovimi jedrci.

Praktični nasveti

Proti prehlajenju. Že v prastarih časih so rabili čebulo za zdravilo. Če te v prsih tišči in teško hropeš, skuhaj na mleku narezane čebule in pij to večkrat na dan. Ali pa nareži čebulo, iztisni sok iz nje, pomešaj s sladkorjem in vzemi trikrat na dan. Dobro je tudi to-le zdravilo: Nareži čebulo, jo posuj s sladkorjem in pusti stati pokrito čez noč. Zjutraj pa vzemi na tešče žlico soka, ki se je izcedil iz čebule. Ali pa: Nareži pol kile čebule, dodaj deset dek sladkorja in deset dek medu, daj na liter vode in kuhaj vse skupaj polduro. Nato precedi, deni v kozarce in jemlji po večkrat na dan po eno žličico.

Proti ozeblinam pomagajo obkladki z alkoholom. Namočijo vato ali pa večkrat zloženo platneno krpo v čisti špirit in jo položi na srbečo in bolečo ozeblino, po vrhu pa se obveži še s kakim suhim ovojem. To napraviš najbolje zvečer, preden ležeš spat. Ponavljaj to vsakih 14 dni.

Gorčico (zenf) ohranimo več časa svežo, če ji primešamo malo mleka in soli. To prepreči, da se gorčica prehitro ne posuši v odprti posodi ali če je že načeta.

Cvetlični lončki. Nove, še nerabljene lončke je treba vedno namakati, preden posadimo vanje rastline, in sicer v mehki deževnici. Glinasti lončki namreč vlečejo nase vlago in se prst v njih preveč suši, če smo jo dali v nov, suh lonček. Stare, izpraznjene lončke pa je treba takoj očistiti z vodo in ostro krtačo, da se tako bolje ohranijo. Nesnaga tudi pomaga širiti razne glivične bolezni na rastlinah.

Srebro alpako najlaže očistimo, če ga umijemo v topli milnici, oplahnemo v čisti topli vodi in dobro zbršimo.

Madeže od sveče, voska in loja odstraniš, ako deneš pokapano blago med dva pivnika in polikaš z vročim likalom. Pivnik pa moraš predstavljati, dokler ni upil vseh madežev. Ko si tako s pomočjo pivnika in likanja spravila madežbo iz blaga, pa moraš dotična mesta dobro zdrgniti še z bencinom ali pa s terpentinovim cvetom.

Da škarje ne zarjavijo, jih ne smemo nikoli spraviti v vlažnih in tudi ne puščati na vlažnem kraju. Ako jih malo rabimo, jih je treba od časa do časa odrgniti s kako raskavo grobo krpo, pri vijaku jih pa namazati z oljem za stroje.

Ako čistimo pozlačene predmete, jih ne smemo drgniti, ampak jih moramo nalahko umiti z gobo in vodo, ki smo ji primešali nekoliko navadnega špirita. Nato je treba položiti tak pozlačen predmet v otrobo, da se tam posuši. Zatem ga še okrtamo z mehko krpo.

Srajce

za delo, svečanost in sport kakor tudi vse moško in žensko perilo iz platna, cefirja, oksforda, šifona, batista in svile dobavi po zelo znižanih cenah

TRGOVSKI · DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje št. 97

Veliki* ilustrirani cenik zastoj.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 3. do 10. marca.

Nedelja, 3. marca: 7.30: Kmetijska posvetovalnica (inž. Sadar Vinko); 8.00: špicpolka in druge take (kmečki trio na ploščah); 8.20: poročila; 8.30: klavir štiročno (Jadviha Poženelova in Heri Svetel); 9.00: Higijena delavskega stanovanja (doktor Vanko Kanoni); 9.20: orgelski koncert na ploščah; 9.40: versko predavanje (ravnatelj Joža Jagodic); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: slovenske narodne z orkestrom (peli bodo Neratova, Miščičeva, Janko in Gostič); 11.40: mladinska ura (Vladimir Kapus); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 15.00: plošče po željah; 16.00: šlagerje bo pel Mirko Jelačin s spremljevanjem klavirja (Vondrašek), vmes šramelkvartet «Zelezniki»; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: Vombegar: Le predi, dekle, predi (pogled v zimski večer pod vznožjem Kamniških planin; harmonika in petje, povesti, razne šale, modre in neumne, za velike in male); 22.00: čas, poročila; 22.20: radijski jazz in harmonika solo (Kokalj).

Ponedeljek, 4. marca: 12.00: plesi od davnih do današnjih dni na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Pijmo ga pijmo (zdravice na ploščah); 18.00: O pust, ti čas presneti (Niko Pirnat); 18.20: Bod moja, bod moja (plošče); 18.40: slovensčina (doktor Kolarič); 19.10: zdravniška ura (dr. Magajna); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas, poročila, jedilni list, program za torek.

Torek, 5. marca: 11.00: šolska ura; Bolgarske narodne in umetne pravljice (Minka Kusova); 12.00: Smejmo se, to je najbolje (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Ti prešmentani godci (plošče); 18.00: otroški kotiček (Ivo Zor); 18.20: šlagerje s spremljevanjem kitar; bo pel Modest; 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: pravna ura (dr. Knaflič); 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za sredo; 20.10: En dolg mišmaš, kar hočeš imaš; poslušaj, uživaj vsak pustni pajdaš (kupleti, dvtipi, godba za ples, igrice, pesmi in drugo), vmes čas in poročila.

Sreda, 6. marca: 12.00: Odmevi iz Balkana (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, slavni dirigenti na ploščah; 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: sokolsko predavanje; 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 7. marca: 12.00: ruska instrumentalna glasba na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Fjodor Šaljapin poje na ploščah; 18.00: plošče; 18.20: Narodna odbrana; 18.50: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Kulturni pomen Masaryka za Jugoslavijo (dr. Veber); 20.30: koncert Bežigrskega pevskega društva, vmes saksofon solo (Ziherl Miloš); 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester: operetni večer, vmes operetne pesmi na ploščah.

Petek, 8. marca: 11.00: šolska ura; Masaryk in šolska mladina (Viljem Kus); 12.00: slovaški komponisti na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Pogorah je ivje, po dolinah je mraz (plošče); 18.00: Filozofski sprehodi (dr. Veber); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura; Ivan Pregelj (profesor Fran Vodnik); 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos Masarykove proslave iz Uniona (JČL); 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Sobota, 9. marca: 12.00: Mozaik brez slabih pik (revija plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Mozaik brez slabih pik (revija plošče); 18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ludovik Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: francoščina (profesor Prezelj); 19.20: čas, jedilni list, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: Ljubljanski šramelkvintet, vmes bo pel Mirko Premelč; 21.00: prenos primorskega večera «Soče» iz Celja; 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

ZANIMIVOSTI

× **Katastrofalen vihar v zapadni Franciji.** Iz mnogih krajev Francije so dospeli v Pariz brzovjavke o silnem neurju, ki je prizadelo zlasti Burgundsko, Burbonsko in kraje okoli Bordeauxa in Nantesa. Škoda je ponekod zelo velika. Vihar je ruval drevesa, razkrival strehe in podiral dimnike. Hiše so precej poškodovane. V mnogih krajih je pretrgan brzovjavni in telefonski promet. Vlaki so imeli ponekod občutne zamude.

× **Oče je obsodil hčerko na smrt.** Pred poroto v Frankfurtu ob Mainu so na zatožni klopi sedeli zakonca Höfeldova in njuna 16letna hčerka Mina, obtoženi, da so na 14 in pol leta staro hčerko Hildegardo duševno in telesno tako vplivali, da so jo hoteli pognati v smrt. Lani 5. decembra je Hildegarda vsa premočena in premražena potrkala na vrata nekega otroškega zavetišča in povedala upravitelju, da jo je njen oče povedel na most in ji ukazal, naj skoči v Main. Naslednjega dne so bili oče in njegova žena kakor tudi starejša hčerka aretirani. Policijska uprava je ugotovila strahotno sliko človeške podivjanosti. 5. decembra so namreč roditelji izvedeli, da je Hildegarda dan poprej izostala iz šole in šla v kino. Ker je prišla nekoliko pozneje domov, jo je oče pretepel s pasjim bičem. Na ukaz staršev je morala nato obleči slabša oblečila in z očetom oditi k reki. Sama je morala tudi napisati poslovilno pismo. Zverinski oče je nato spremljal svojo žrtev do srede mostu, in nekaj korakov v stran gledal, kako je na njegov ukaz mlada Hildegarda skočila v ledeno mrzlo vodo. Mirno je šel nato domov in dejal ženi: «Kakor je bila slaba v življenju, tako junaška je bila v smrti» V začetku razprave je predlagal zagovornik obtožene hčerke Mine, naj se razprava proti njej vodi ločeno in naj jo izroče mladinskemu sodišču. Najprej je bil zaslišan oče, ki sicer napravi vtisk razumnega človeka. Povedal je, da je bil poprej tri leta in sedem mesecev za delo nesposoben, a leta 1930. je obolel za jetiko.

Družina je živela v veliki bedi. Pičkerko je slikal kot zgodaj dozorelo dekle. V avgustu leta 1934. je prišla njena gospodinja k njemu ter se pritožila čez njo. Takrat je tudi izvedel, da se je gospodinja že ponovno pritoževala nad dekletom, vendar mu je to žena prikrivala. Ko je bila odpuščena iz službe, je našel pri njej tri marke in zlato uro, kar ji je dal neki moški v Limburgu. Zato jo je pretepel z bičem in jo zaprl. Morala je teči v nezakurjeno sobo; dobila je samo odejo in blazino. Samo vsak tretji dan ji je dal toplo kosilo, sicer pa vedno le vodo in kruh. Sodna razprava, za katero vlada ogromno zanimanje, se nadaljuje.

× **Smrtna obsodba v štirih minutah.** Hitro obravnavo proti morilec so imeli te dni v Londonu, kjer so porotniki v štirih minutah izrekli sodbo in je bil obtoženec obsojen na smrt. Pred poroto je stal rudar Rober Vent, obtožen umora svoje žene, ki ji je z britvijo prerzal vrat. Smeje se je stopil obtoženec v porotno dvorano, se obrnil k državnemu tožilcu in izjavil: «Kriv sem in nobene želje nimam, ničesar ne pričakujem od vas. Edina moja želja je umreti. To je vse, kar sem vam hotel povedati.» Na vsa vprašanja je morilec dosledno odgovarjal, da se čuti krivega. Ker je sodni zdravnik izjavil, da je Vent duševno popolnoma zdrav, je bila že čez štiri minute izrečena smrtna sodba. Ko so razglasili sodbo, se je Vent spet zasmel in zaklical: «No, vidite, saj to sem tudi hotel. Zdaj je vse v redu!»

× **Najdba okamenelih ostankov pritlikavcev.** Iz Bombaya poročajo, da so pri izkopavanju v Vadnagarju našli okamenele okostnjake ljudi, visokih komaj slabih 40 cm, in ostanke raznega orodja, ki bi po svoji velikosti ustrezalo tem pritlikavcem.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zaloigra na cesti.

Temna noč. Lije kakor iz škafe. Popotnik stoji na samotni cesti. Nikjer človeka, ki bi mu pokazal pot. Naposled pride do razpotja in tam zagleda kol z napisno tablo. S težavo je splezal po kolu, prižgal zadnjo vžigalico in čital: Na novo prepleškano!

Varčnost.

Mož: «Moja mati je bila hudo varčna. Ves svoj denar je vtaknila v volnene nogavice.»

Ona: «To delam tudi jaz! Samo, da so moje nogavice svilene.»

Nesrečna številka.

Sinko: «Očka, ali se spominjaš, kje si spoznal mamo?»

Oče: «Dà, bili smo pri kosilu in za mizo nas je bilo trinajst...»

Nesrečna usta.

Slikar Protazij Vseznač je dobil nalog, da naslika damo, ki je slovela predvsem zaradi svojih majhnih ust. Vseznač je pa usta naslikal še manjša, kakor so bila v resnici. Ko pride s sliko k soprogu in mu jo pokaže, ga vpraša: «No, kako vam je slika všeč?»

«Zelo, le usta so prevelika.»

«Saj sem jih naslikal manjša, kakor so v resnici,» odvrne slikar, «če pa želite, jih lahko sploh izpustim.»

Nič ne de.

Ravnatelj jetnišnice: «Kaj naj storimo? En teden preveč smo vas imeli zaprtega.»

Kaznjeneec: «Nič ne de, boste pa drugič toliko odtrgali.»

Dober odgovor.

A: «Ali vas ne moti bradavica na nosu?»

B: «Bradavica me ne moti, pač me pa moti, da se vsak bedak obregne ob njo.»

Kdo ima prav?

«Zdravniki pravijo, da zadostuje človeku na dan eno jajce in kozarec vina. Jaz sem pa popil 20 kozarcev vina in pojedel 10 jajc, pa se komaj držim na nogah.»

Najlepše ure življenja

preživi človek, kadar čita napete romane, ko pošlje svoje misli v čudovit svet fantazije in se tako popolnoma odtrga od vsakdanjih skrbi. Romani iz «Jutrove» knjižnice so zato najbolj učinkovito sredstvo za odmor duha, njegovo pomladitev in splošno pomiritev. Vse skrbi, ki nas tarejo čisto le zaradi naše črnoglednosti na življenje, se ob interesantnih dogodkih, zapletljajih in razvozlajih v teh romanih razblinijo v nič. Močni in borbeni se spoprimejo zopet z neprilicami vsakdanjega življenja.

Privošči si jih vsakdo!

Tek. Stev.	Naslov knjige	Broš.	Vez.
1.	Blagajna velikega vojvode	Din 8—	Din 14—
2.	Lucifer	8—	14—
3.	Tigrovi zobje	8—	14—
4.	Pater Kajetan	8—	14—
5.	Zvestoba do groba	8—	14—
6.	Onkraj pragozda	8—	14—
7.	Misterija	8—	14—
8.	Razpad carsva	8—	14—
9.	Roman treh sre	8—	14—
10.	Rdeča megla	8—	14—
11.	Hektorjev meč	8—	14—
12.	Papežinja Fausta	15—	20—
13.	Lov na ženo	10—	15—
14.	Ugrabljeni milijoni	15—	20—
15.	Milijonar brez denarja	8—	14—
16.	Železna cesta	15—	20—
17.	Rdeča kokarda	15—	20—
18.	Zlati panter	10—	15—
19.	Seržant Diavolo	15—	20—
20.	Belfegor	15—	20—
21.	Možje	15—	20—
22.	Gusar v oblakih	15—	20—
23.	V krempljih inkvizicije	25—	32—
24.	Do Ohrida in Bitelja	6—	6—
25.	Gostilne v stari Ljubljani	6—	6—
Vseh 25 knjig		Din 238—	Din 390—

Poštnina znaša: za 1 knjigo Din 2—, za 2 knjigi Din 3—, za 3 knjige Din 4—, za 4 knjige Din 6—, Od 5 knjig do 9 knjig Din 8—, za 10 knjig Din 10—, za 25 knjig Din 20—.

PRI ODJEMU VSEH KNJIG SE PO 10 % POPUSTA.

Knjige naročite pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani.

Kaj je napravil.

Katchet: «Sveti Pavel je napisal več pisem do Korinčanov. Kaj je napravil potem, ko jih je dokončal? Kdo ve? No, povej ti, Francka!»
 Francka: «Šel je v trafiko po znamke.»

Listnica uredništva

Središče. Res ne vemo, za kak dopis gre. Pravite, da ste poslali vest o smrti brata, pa mi ne vemo o tem ničesar.

Vrata. Take osebnosti je nemogoče objaviti.

MALI OGLASI

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12, telefon 38-10, 45-16. 49

Sadna drevesca.

lepa, pravilno vzgojena, glede pristnosti vrst strogo zajamčena, nudi zelo ugodno: Drevesnica Gabrijel Koren, št. 11j, pošta Velenje. 27

Parne pekovske peči in stroje

postavlja «Tehna» v Ljubljani, Mestni trg št. 25. Zastopnike sprejema v vseh krajih. 20

Harmonikarji!

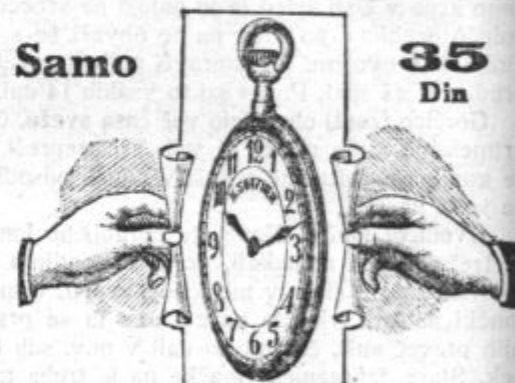
Prospekte za najlažji samopouk na harmoniko nudi Ivan Romsak v Kranju. 59

Prima sportne sukniče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd. kupite zelo ugodno v Ljubljani pri Preskerju, Sv. Petra cesta.

Samo

35
Din

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo olišje, pravi švicarski stroj. . . . . Din 35.—

Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalec. . . . . Din 45.—

Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla. . . . . Din 135.—

**H. SUTTNER
Ljubljana 6**

Lasna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastonj in poštnine prosto.

Umetne oči izdelujemo točno po naravi za svoje pacijente.

F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden.

V Ljubljani: Splošna bolnišnica, očesni oddelek, dne 8. in 9. marca. 58

Kdor oglašuje, ta napreduje!